

1 skyrius

— Mes turėsime vaikelį.

Sergejus bandė pajauti, kaip tie žodžiai skamba, išstarti juos mintyse kokia nors kitokia intonacija, kuri atitiktų jo vidinę nuotaiką. Tiesioginio sakinio intonacija čia tikrai netiko.

— Mes turėsime vaikelį!

Ne. Irgi ne tai. Prisidėjęs ranką prie širdies Sergejus Sablinas turėjo prisipažinti, kad šauktuku žymimų emocijų jis taip pat nepajuto.

— Mes turėsime vaikelį?

Na, čia jau visai nei šis, nei tas. Abejonių gali kelti tik du dalykai: viena, ar nėštumas realus, ir antra, ar rengiamasi gimdyti. Kad Lena nėščia, Sergejus neabejojo: Medicinos instituto šešto kurso studentas žinojo, ko reikia paklausti ir kokią informaciją surinkti, kad prieitum tokią išvadą. Terminas toks, kad kol kas dar galima nėštumą nutraukti, bet Sergejus, kurio tėvas — gerai žinomas Maskvoje angiochirurgas, o mama — Pediatrijos katedros vedėja, apie abortą negalėjo net pagalvoti. Jam atrodė, kad pasaulyje nedaug tėra dalykų, kurių nežmoniškumą galėtum lyginti su abortu. Taip, žinoma, Lena nėščia ir ji gimdys. O jis,

Sergejus Sablinas, būtinai ją ves, ir kuo greičiau, tuo geriau. Ir jokių kitų variantų negali būti.

Tačiau ar tai jį džiugina? Jis nesuprato. Ar nori tapti tėvu? Ar nori tapti vyru ir prisiimti atsakomybę už moterį, kuri laukiasi jo kūdikio, o paskui ir už patį kūdikį?

Jis nespėjo pats sau atsakyti į šį klausimą, nes prie tarnybinio įėjimo sutiko bendrakursį, kuris, kaip ir Sablinas, dirbo toje ligoninėje „medicinos broliu“. Iš tikrųjų oficialių pareigų „medicinos brolis“ nebuvo, tik „medicinos sesuo“, bet nevadinsi vyro „sesele“! O jų Reanimacijos ir anestezijos skyriuje viduriniojo medicinos personalo pareigas atliekančių vyrų buvo daugiau nei moterų. Kitaip ir neįmanoma — darbas fiziškai sunkus. Atvežtus po operacijos ar greitosios pagalbos automobiliu dažniausiai be sąmonės ligonius reikia perkelti nuo neštuvų ant lovos, paskui po visą skyrių taisyti begalę gremėzdiškos aparatūros, vartyti nejudančius pacientus — toks darbas tik vyrams.

Bendrakursio, ką tik baigusio naktinį budėjimą, veidas atrodė išvargęs, bet kartu kažkodėl patenkintas ir net šelmiškas.

— O, Serioiga! Pakeisk susirūpinimo išraišką savo veide į siaubo grimasą. Vyresnioji sesuo pikta kaip įsiutusi Megara. Jauti, kuo tau tai kvepia?

Vaikinas linksmai nusijuokė ir išsitraukė iš balto su raudonu minkšto „Javos“ pakelio cigaretę.

— O ko tu toks linksmas? — nusistebėjo Sergejus. — Gal jau algą moka?

Klausimas buvo itin aktualus. 1992 metais atlyginimai vėlavo visur, ir jų ligoninėje darbuotojai taip pat jau du mėnesius laukė algos.

— Aha, — nusijuokė bendrakursis, — moka. O tiems, kurie nori, dar ir prideda. Bet aš šiandien gavau, nors ir ne materialinį, tai bent moralinį pasitenkinimą. Megara šiandien ypač prastai nusiteikusi — tiesiog siautėja — tik įsivaizduok, darbe pasirodė šeštą ryto. Ir visus terorizuoja.

— Ne pirmą kartą, — liūdnai atsiduso Serioga.

— Ne pirmą, — sutiko Igoris. — Bet šiandien vietoj Liubašos turi dirbti Tanka, jos susikeitė pamainomis. Įsivaizduoji, kuo tai kvepia? Megara į Tanką negali žiūrėti, iš visos širdies jos nekenčia, juk žinai tą istoriją. Taigi mūsų Taniušai šiandien nepasisekė, Megara jai visas gyslas ištąsys.

— O ko tu džiaugiesi? — papriekaištavo jam Serioga. — Ką tau Tanka blogo padarė?

— Tik nesakyk, kad neprisimeni! — prunkštelėjo bendrakursis. — Kiek kartų ji mane išdavė! Taigi manęs pernai vos iš instituto neišmetė, kai ji paskundė, ką aš per šventes budėdamas dariau. Tai va, šiandien jos laukia pelnytą atpildą! — tarė jis ir džiugiai nusijuokė.

O Serioga nusiminė, kadangi įsidėmėjo bendrakursio pastabą apie vyresniosios seselės nuotaiką. Vidurinis medicinos personalas už akių seselę vadino Megara. Būtent ji sprendavo, kas kuriame poste budės, ir būtent nuo šios irzlios, nervingos ir piktos moters priklausė „švariojoje“ ar „nešvariojoje“ skyriaus dalyje teks dirbti visą pamainą. „Švariojoje“ dalyje gulėjo ligoniai po sėkmingų operacijų, nepūliuojančiomis žaizdomis, jiems nereikėjo daug drenavimo, taip pat gydėsi infarkto ar insulto ištikti pacientai, segantys bronchų astma, nepraradę sąmonės pacientai. Tose palatose dirbti buvo kur kas lengviau,

nes procedūrų pacientams atliekama palyginti nedaug, todėl ten buvo paskiriami vyresniajai seseriai įtinkantys žmonės. O tie darbuotojai, kurie vyresniajai, kaip sakoma, buvo ne prie širdies, plūkėsi „nešvariojoje“ pusėje, kurioje gulėjo ligoniai po vidaus organų operacijų supūliavusiomis žaizdomis, pacientai po kaukolės trepanacijos, prijungti prie dirbtinio kvėpavimo aparatų ir tie, kuriems įstatyti tracheostominiai vamzdeliai. Čia gulėjo ir sunkūs ligoniai, patyrę pavojingų smegenų kraujotakos sutrikimų, taip pat turintys pragulę, pastaruosius reikėjo nuolat vartyti, o vartyti visada labai sunku. Dėl pneumonijos profilaktikos taip pat reikėjo kas dvi valandas ligonį paversti ant šono ir atlikti vibromasažą.

Deja, ir tai dar ne viskas. Kaukolės ir smegenų traumų patyrusiems ligoniams reikėjo nuolatinės priežiūros ir dėmesio, ir jeigu skyriuje būdavo tokių ligonių, slaugytojams apie atsipalaidavimo minutę nevertėjo net svajoti. Palatose nuolat tvyrojo didžiulė įtampa, nes nuo tokių ligonių negalima nuleisti akių — pacientai dažnai būna neramūs, bando keltis iš lovų, kažkur eiti, mosikuoja rankomis, išsitraukia kateterius, nusidrasko tvarščius, žodžiu, nesąmoningai dar labiau sau kenkia.

„Nešvariojoje“ skyriaus dalyje tvyrojo sunkus ligonių ir chlorkalkių kvapas. Po budėjimo, prieš lėkdamas į paskaitas, Serioaga maudydavosi po dušu ir pasikeisdavo drabužius, tačiau kvapo, įsismelkusio į odą ir plaukus, niekaip nebuvo įmanoma atsikratyti.

Žodžiu, atidirbti parą „nešvariosiose“ palatose niekam neatrodė malonu, reikėjo paaukoti daugybę fizinių ir dvasinių jėgų.

Tačiau šiandien Seriogai pasisekė: vyresnioji ji paskyrė į „švariąją“ dalį. Matyt, tokių, kuriems ji jautė palankumą, šioje pamainoje buvo mažiau, nei vietų „švariosiose“ palatose.

Visos lovos Seriogos prižiūrimose palatose tą rytą buvo užimtos, ir tai gerai, nes bent jau pirmosios valandos praeis ramiai — naujų sunkių ligonių neatgabens. Reanimacijos palatoje viena seselė prižiūrėdavo tris ligonius. Atrodytų, kad ir kokie jie sunkūs būtų, trys — ne toks jau ir didelis krūvis. Gal ir taip, jeigu turėtum atlikti tik vidurinio medicinos personalo funkcijas. O jeigu reikia dirbti dar ir sanitaru? Daugybę procedūrų, lašelinių ir injekcijų reikia derinti su patalynės keitimu ir ligonių prausimu, kai jie „padaro po savim“. 1992 metais Reanimacijos ir anesteziologijos skyriuje sanitarų beveik neliko: šalyje atsirado daugiau galimybių užsidirbti pinigų lengvesniais ir malonesniais būdais, todėl vis mažiau studentų medikų aukodami miegą ir poilsį imdavosi valyti išmatas reanimacijos palatose už tikrai menkučius pinigėlius, kurių, Seriogos skaičiavimu, pakakdavo aštuoniems „Snicers“ arba „Mars“ batonėliams. Skyriuje šešiams ligoniams prižiūrėti buvo numatytos dvi sesutės ir vienas sanitaras. Paprastai sanitarais dirbo arba Medicinos instituto jaunesniųjų kursų studentai, arba, kaip kadaise ir Sergejus Sablinas, susikirtę per stojamuosius vaikinai, kurie vylėsi kitais metais dar kartą išbandyti laimę. Merginų sanitarių apskritai nebuvo. Ligoninės vadovybė visą vidurinę medicinos personalą privertė pasirašyti sutikimą puse etato dirbti sanitarais, ir šešto kurso studentas Sergejus, netrukus tapsiantis diplomuotu gydytoju, prausė ligonius, keitė patalynę, plovė palatos grindis ir šveitė sienas, po vandens srove gramdė kruvinų pūlių priskretusias

tracheostonijos kaniules ir dar tuo pačiu laiku atliko visas gydytojų paskirtas procedūras. Ačiū Dievui, kad Medicinos instituto dėstytojai buvo supratingi ir dirbančius studentus užjausdavo, nekibdavo dėl netikslių atsakymų per įskaitas ir egzaminus, pro pirštus žiūrėdavo į per paskaitas už draugų nugarų snaudžiančius studentus, kadangi buvo įsitikinę, jog reanimacija — gera praktikos mokykla, kuri sėkmingai gali papildyti kai kurias teorines žinias.

Savo būsimą profesiją Sergejus Sablinas pasirinko sąmo-ningai — jis nuo vaikystės norėjo būti gydytoju, todėl į darbą žiūrėjo ne tik su meile ir susidomėjimu, bet ir labai atsakingai. Pradėdamas darbą, jis visiškai susikaupdavo, gilindavosi tik į informaciją apie ligonius, išmesdavo iš galvos visas pašalines mintis, kad nieko nepražiopsotų ir neužmirštų. Štai ir dabar jis visiškai negalvojo apie Leną, vestuves ir būsimą vaiką. Vienoje lovoje gulėjo senukas, pakirstas insulto, kitoje — naktį išoperuota apkūni nejauna moteris, kuriai buvo skubiai pašalinta tulžies pūslė, o kampe stovinčioje lovoje Sergejus pamatė jauną moterį, kurios akys žiūrėjo tiesiai į jį. Iš kairiosios šnervės styrojo skrandžio zondas, prie jo buvo prijungta vienkartinė sistema, kuria į drenažinį indą tekėjo rudas skystis. Į kateterį po raktikauliu iš lašelinės lašėjo kažkoks tirpalas. Veidas išbalęs, lūpos tamsios, perdžiūvusios. Perduodanti pamainą seselė Sergejui pasakojo apie senuką ir apkūniąją, atvežtą po operacijos. Netildydama balso ir nė kiek nesivaržydama smulkiai dėstė kas ir kaip, vardijo, kas buvo padaryta. Bet kai atėjo eilė pasakoti apie jaunąją moterį, seselė, netardama nė žodžio, patraukė Sergejų už rankovės ir išsivedė iš palatos.